

JOSIP LUETIĆ

YU ISSN 0469-6255
NAŠE MORE 37 (3 — 4) 157 (1990)

O pomorsko-gospodarskim vezama Boke Kotorske i Dubrovačke Republike XVI — XIX. stoljeća

UDK 949.713:949.716»16/19«:656.6»Dubrovnik«

Summary:

The author of this paper has proved that during the stated period the merchants, shipowners and seamen of Boka Kotorska were doing, alone or together with the people of Dubrovnik, various nautical and commercial businesses. The people of Boka used to trade with Dubrovnik and so did the people of Dubrovnik with Boka Kotorska First and foremost, these relations emphasized permanently useful exchange of goods, marine insurance at Dubrovnik's insurers, mutual hiring of cargo and passenger ships, buying and selling various types of navigable units, average adjustments at the institutions of Dubrovnik. A matter of great importance was that numerous seamen of Boka had been employed in the Dubrovnik Republic sailing ships because the Dubrovnik carriers were better payers and the members of their crews were treated better. The paper is based upon the author's historic-archival research of numerous archival series in the Archives of the History of Dubrovnik. The synthesis of his published research works, previously printed in various publications, has been brought out in this paper.

— o o o —

Već i prije a posebno u XVII. stoljeću bokeljski moreplovljci plovo na brodovima Dubrovačke Republike; međutim, vrlo živo prisustvo Bokelja na dubrovačkim brodovima zapaža se tijekom XVIII. i u početku XIX. stoljeća. Naime, nakon opadanja dubrovačke pomorsko-trgovačke moći u XVII. stoljeću dubrovačko se brodarstvo vidno uzdiže tijekom XVIII. stoljeća kada se Dubrovčani orijentiraju pretežno na brodarstvo u takozvanoj slobodnoj plovidbi i na pomorsku trgovinu i na Mediteranu i na Atlantiku. Pored niza međunarodnih prilika na to oživljavanje dubrovačkog gospodarstva utječu također i društvene promjene koje se u Dubrovniku opažaju u XVIII stoljeću. Nova dubrovačka građanska klasa raspolaže s oko 75% vlasništva dubrovačke flote i imaju prvenstvo u trgovačko-novčanom poslovanju a to dovodi do stalnih trvenja među dubrovačkom vlastelom: između one koji su bili ovisni o pomorskoj trgovini i brodarstvu (oni su željeli povećati trgovačku flotu a za koju su trebali novi pomorski kadrovi) i one vlastele koji su živjeli od zemljišne rente a koji su branili dubrovačkim kmetovima da odlaze ploviti kao stalni članovi brodskih posada dubrovačkih brodova. A u to vrijeme trebalo je mnogo pomoraca da pokriju nova radna mjesta na dubrovačkim brodovima. Prema propisima Pomorskog edikta dubrovačke države posadu dubrovačkih brodova mogli su popunjavati samo dubrovački državljani, a tek u izuzetnim okolnostima ukrcavalo se i strance. Od stranih državljana utvrdio sam da su imali prednost naši pomorci izvan dubrovačke države tuđeg

(mletačkog, austrijskog ili turskog) državljanstva a među njima bilo je i mnogo Bokelja. Samo od 1744. do 1762. godine na dubrovačkim brodovima plovili su ovi Bokelji iz sljedećih mjesta: iz PERASTA — M. Bolica, I. Balović, S. Bartolić, V. Bašić, M. Batalušić, I. Bilafer, A. Bonacena, K. Bošković, M. Brajković, A. Brajković, A. Bronza, J. Kušeljević, A. Gnjalo, I. Grlica, I. Grubaš, D. Grubaš, M. Grubaš, T. Jakobica, D.M. Kokolja, D. Lazarević, Čiro Kovačević, Tripo Lica, N. Lica, L. Mađarović, G. Marčinko, N. Montenegro, P. Mostahinić, I. Musin, A. Nenada, P. Novaković, V. Palma, I. Radović, I. Radovnić, M. Rosatović, G. Salanić, J. Stijepović, I. Stojali, N. Tripunov, N. Vidojević; iz HERCEG NOVOG: S. Božović, N. Bungur, J. Crnogorčević, I. Đurov, M. Đonović,

per esse sig. 15-70!

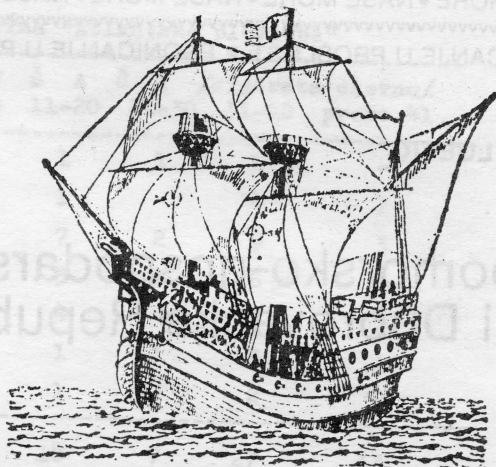
Sia tutti smarriti accaduta persona la qual indora ogni legge.
per essere sig. 15-70!
Sia tutti smarriti accaduta persona la qual indora ogni legge.
per essere sig. 15-70!

per essere sig. 15-70!
per essere sig. 15-70!
per essere sig. 15-70!

Martin Ivanov iz Perasta osigurava novac koji šalje u Fuogliu u brigantinu koji je bio pod zapovjedništvom patruna Lovra iz Perasta

HAD, Noli e sicurtia di Cancellaria 56 — 1b, sv. I, f. 168, 1570.

F. Ignatio, L. Ivanović, P. Ivanović, S. Ivanović, S. Katić, I. Matijin, D. Matijin, F. Mušić, A. Palikuća, V. Petrov, I. Petrović, I. Sekulić, J. Stanišić, S. Antunov i L. Vukadin; iz DOBROTE: Tripo Krilović, V. Illić, I. Radov, M. Radonić, i M. Širović; iz LEPETANA: K. Kovačević, M. Kovačević; iz STOLIVA: Tripo Matković, J. Mihović; iz PRČANJA: L. Miš; iz KOTORA: Zane Petrović, te općenito iz BOKE KOTORSKE: I. Andrijin, M. Bolichio, Tripo Božović, I. Janković, F. Magnavin, I. Matović, N. Mrđenović, L. Milojević, Tripo Petrić, M. Perušina, M. Salerić, Savo Tomjanović¹

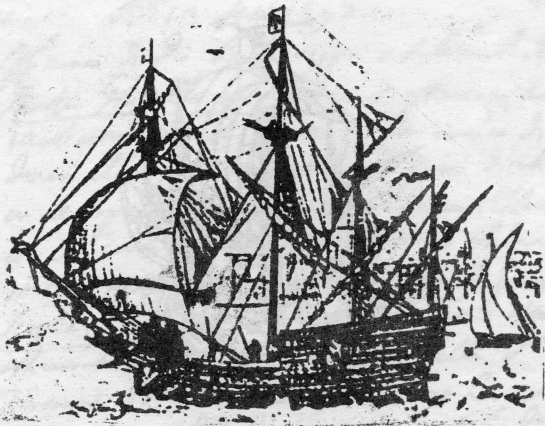

Nadalje, od 1797. do 1807. godine na trgovačkim jedrenjacima dubrovačke države bili su ukranci (plovili) kao stalni članovi brodskih posada slijedeći Bokelji (arhivske izvore iz kojih sam crpio ove vijesti o Bokeljima zabilježio sa iza svakog imena): iz BOKE KOTORSKE: L. Abramić (ruoli 56-9 iz godine 1800, sv. 17, f. 49 - dalje i ovo kratiti), S. Andrić, (56-9, sv. 14, f. 79), I. Baletin (56-9, sv. 16, f. 2), M. Bečić (sv. 12, f. 48 i sv. 15, f. 48), Lazar Bogdanović (sv. 12, f. 50), N. Bogović (sv. 12, f. 41v), M. Braknović (sv. 16, f. 14), Špiro Bulabaša (sv. 12, f. 21), A. Burović (sv. 14, f. 90), I. Casanegra (sv. 15, f. 129) - / a ove arhivske vijesti crpio sam iz Historijskog arhiva u Dubrovniku /, B. Casanegra (sv. 13, f. 53 - zabilježen je i pod Paštoviće — sv. 14, f. 99 i sv. 17, f. 39), S. Casanegra (sv. 14, f. 124 i sv. 17, f. 29), L. Corner (sv. 12, f. 48 i sv. 15, f. 39), D. Crnogorčević (sv. 13, f. 92 - 1799.), B. Čuković (sv. 12, f. 28v - 1798), N. Dabeta (sv. 14, f. 81 i sv. 15, f. 54 - 1801. i 1803), D. Dabović (sv. 12, f. 24v), A. Danilović (sv. 14, f. 88 i sv. 15, f. 51v), Tripo Danilović (sv. 17, f. 29 - 1805), B. Danilović (sv. 12, f. 35 i sv. 15, f. 140), I. Dončić (sv. 12, f. 25v, 59 i f. 111 - 1798), L. Dubravčević (sv. 13, f. 87 i sv. 15, f. 140), L. Đuratović (sv. 15, f. 140), N. Ercegović (sv. 12, f. 21 i sv. 17, f. 32), N. Ercole (sv. 12, f. 50), P. Franičević (sv. 13, f. 78 - 1799), Ksaver Đurasović (sv. 16, f. 59 - 1804), L. Đurasović (sv. 12, f. 25), M. Đuratović (sv. 15, f. 140), D. Grbić (sv. 12, f. 36), Krsto Gregorić (sv. 12, f. 57), B. Ilković (sv. 12, f. 46), I. Ivović (sv. 18, f. 12), K. Jovović (sv. 12, f. 32 i f. 256), B. Kaluđerić (sv. 12, f. 17 - 1797), N. Krstić (sv. 18, f. 10 - 1805), M. Kobojević (sv. 17, f. 21 i sv. 18, f. 32 - 1806), Vicko Kokolja (sv. 14, f. 73 - 1807), I. Komjenović (sv. 17, f. 49), A. Kosović (sv. 13, f. 87), Sava Kostić (sv. 18, f. 17 - 1806), J. Lalić (sv. 12, f. 124v), D. Lica (sv. 12, f. 22), M. Lica (sv. 12, f. 22), S. Lušić (sv. 16, f. 29), T.

Majnić (sv. 15, f. 5), I. Marković (sv. 13, f. 64v), Lazar Marković (sv. 14, f. 107v), T. Marković (sv. 14, f. 101v), S. Minđević (sv. 12, f. 46), Todor Mihatović (sv. 12, f. 69), P. Milić (sv. 14, f. 79), I. Milošević (sv. 16, f. 43), S. Miljušković (sv. 11, f. 8 - 1797), R. Mišević (sv. 11, f. 52), T. Mišević (sv. 12, f. 2 i f. 36), B. Mitrović (sv. 14, f. 91v), D. Mitrović (sv. 17, f. 3 - 1804), I. Mitrović (sv. 17, f. 23), T. Mitrović (sv. 14, f. 124), S. Marić (sv. 15, f. 51v), A. Nikolić (sv. 12, f. 6), K. Nikolić (sv. 12, f. 57 i sv. 17, f. 40), D. Parentović (sv. 15, f. 55), I. Pašeta (sv. 14, f. 88 i sv. 15, f. 51v), Aleksandar Pejović (sv. 18, f. 11 - 1805), A. Petrović (sv. 14, f. 94v), N. Petrović (sv. 14, f. 9), Petrović (sv. 14, f. 17), Ilija Porobić (sv. 12, f. 27v), I. Popović (sv. 17, f. 26), Lazar Prvilović (sv. 12, f. 24 i sv. 14, f. 41), I. Radinić (sv. 16, f. 55), I. Račević (sv. 17, f. 33), M. Radonić (sv. 15, f. 6), A. Rajčević (sv. 13, f. 73), M. Rajčević (sv. 12, f. 4), D. Ređević (sv. 13, f. 80), J. Riđanović (sv. 15, f. 7v), J. Severović (sv. 15, f. 5), Simeon Stanić (sv. 17, f. 40), I. Stijepović (sv. 12, f. 59), Vinko Stoić (sv. 14, f. 78 i sv. 15, f. 21), I. Stoja (sv. 12, f. 31), P. Štiletović (sv. 17, f. 21 i sv. 18, f. 32 - 1806), Antun Tomić (sv. 12, f. 16), M. Vidaković (sv. 14, f. 90), Antun Visković (sv. 12, f. 4v, kormilar - 1797), I. Vlasteli nović (sv. 12, f. 35v), P. Vučinić (sv. 12, f. 36), Vasilije Vukasović (sv. 14, f. 32), A. Vulović (sv. 12, f. 31 i sv. 15, f. 122v), S. Zambelić (sv. 12, f. 36), Dominik Zanetović (sv. 12, f. 27v); iz HERCEG NOVOG: N. Antunović (sv. 13, f. 54), Diretić Petar (sv. 14, f. 72; brodski ekonom - 1801), I. Đonović (sv. 14, f. 94), M. Đurasović (sv. 12, f. 55 i sv. 15, f. 18), S. Đurasović (sv. 12, f. 25), Vaso Đurasović (sv. 14, f. 41), I. Kazić (sv. 16, f. 7), M. Malošević (sv. 15, f. 3), Panto Mandić (sv. 12, f. 26v), T. Petković (sv. 17, f. 3), Pavel Zlokov /Zloković?/ (sv. 17, f. 54 - 1804), D. Zubanović (sv. 15, f. 1), iz PERASTA: Tripo Baković (sv. 12, f. 38), Vlaho Bašić (sv. 12, f. 33 i sv. 15, f. 50), M. Bratičević (sv. 14, f. 117), T. Bučić (1799.-sv. 13, f. 107 - Buchia, sv. 17, f. 10), T. Cipolović (sv. 14, f. 87), S. Danilović (sv. 14, f. 76 - 1807), M. Đurišić (sv. 15, f. 60), P. Đurišić (sv. 14, f. 79), I. Faseli (sv. 12, f. 40), Alviso Gerica (sv. 12, f. 40), L. Gerić (sv. 11, f. 54 1797), Antun Gnalo /Gnjalo/ (sv. 14, f. 76), Sandro Kokolja (1800.- sv. 12, f. 21), P. Lica (sv. 14, f. 78v), Jozo Matković (sv. 15, f. 2), V. Morando (sv. 12, f. 35 i sv. 15, f. 9), P. Puhalo (sv. 14, f. 116v), J. Perošević (sv. 12, f. 40), A. Petrović (sv. 12, f. 6v 1797), I. Popović (sv. 17, f. 46), Vicko Stijepović (sv. 13, f. 83), K. Vickov (sv. 18, f. 3), Krsto Vicković (sv. 14, f. 114v), Josip Zmajević (sv. 12, f. 38-1800); iz KOTORA: N. Cela (sv. 12, f. 40), Rafo Damjanović (sv. 16, f. 27), P. Gigha (sv. 14, f. 72), S. Gjurišić (sv. 12, f. 108), Sebastijan Kostić (sv. 18, f. 8), Gašpar Marinić (sv. 17, f. 22), R. Pensierini (sv. 16, f. 29), M. Perušić (sv. 12, f. 51), I. Radović (sv. 16, f. 15), Marko Sijerković (sv. 14, f. 72 - 1807), R. Ušević (sv. 13, f. 27), I. Vidović (sv. 14, f. 79), Jako Vukičević

Diego Lujmanjebgo
 Colonnato Nobile Capitano di Fregata, e Comandante della Fregata "Santo Giovanni" da je u najam svoj brod trgovcima iz Bara.
 HAD. Noli 56-lb, sv. 6, f. 134 od 30. siječnja 1630.

Kap. P. Milić, zapovjednik fregate "Santo Giovanni" daje u najam svoj brod trgovcima iz Bara.
 HAD. Noli 56-lb, sv. 6, f. 134 od 30. siječnja 1630.

Veliki dubrovački galijun iz druge pol. 16. st.

(sv.15,f.26), Zuklović /Cuklović Vlaho (sv.16. f.21); iz LJUŠTICE : I. Kutulić (sv.12,f.13v), Jovan Trojanović (sv.12,f.21v - 1798); iz BUDVE: S. Antunović (sv.13,f.89), M. Armerin (sv.15,f.39), N. Bogović (sv.13,f.62v), A. Medini (sv.14,f.113), M. Medini (sv.12,f.39); i iz PAŠTROVIĆA: Đorđe Mitrović (sv.12,f.56), S. Perasić (sv.11,f.6v - 1799), M. Radonić (sv.14,f.118v).² Zane Bolica, M.T. Bucchia (obavio je osobno pomorsko osiguranje).

— — — & — — —

Pored ovih dosadašnjih arhivskih izvora također sam iz drugih izvora ustvrdio dosta novina o međunarodnoj lučko—trgovačkoj i nautičko—komercijalnoj broderskoj djelatnosti moreplovaca, trgovaca i trgovačkih jedrenjaka iz Herceg-Novog, Perasta, Kotora, Budve i Bara, a posebno njihovo sudjelovanje u drugoj vrsti pomorskog poslovanja. O tom poslovanju doznao sam iz brižljivih zapisa, o odličnoj višestoljetnoj organizaciji svjetskog glasa uzornog pomorsko-trgovačkog i nautičkobrodske kao i lučkog ukrajno-iskrajnog osiguranja. A to nadaleko čuveno dubrovačko pomorsko osiguranje davalo je najpouzadniju sigurnost i materijalnu garanciju uspješnog nautičko-brodske i lučkog poslovanja, bilo to u dubrovačkim ili bilo kojim stranim lukama i u bilo kojim plovidbenim, u dubrovačkoj polici pomorskog osiguranja označenim vodama. Daleko bi nas dovelo citirati sve vijesti iz tog poslovanja, ali ću barem nabrojiti neke Bokelje koji su sudjelovali u toj vrsti djelatnosti (pomorsko osiguranje i ostali podaci u tome), a to su bili kapetani i patruni-zapovjednici brodova duge i ograničene plovidbe, pomorski trgovci, brodari a ti su se uglavnom bavili i pomorskim osiguranjem u dubrovačkoj državi. Najprije iz HERCEG-NOVOG (1602 - 1645): I. Nikolin, P. Franov /ić/ -zapovjednik fregate, patrun N. Tripov, brodar P. Cvijetkov („Piero di Florio“), trgovac L. Nikolin (iz Risna), kap.N. Tripov zapovjednik gripa, kap. Ahmet Alli zap bertonu, brodar Chorim Ahmetović, brodar Jusuph Allaga Šabanović, brodar (unajmio je „pedottu“), Abdija Mehmetović, fregata kap. Mustafe, Trgovac Kurt Pirohmatović osigurava svoj teret i sebe u fregatu kap. P. Čagljevića, brodar Mahmut Hadiagić, patrun Hasan Aga, brodar Hasan Čelebi, brodar i trgovac Hasan Aga Pršinić, Ibrahim Ahmatović je glavni suvlasnik tartane (osiguravaju ga u Dubrovniku engleski veletrgovci John Daston i William Yat),brodar Ivan Ivankov /ić/ („Gio. di Pietro Ivancov di Castelnuevo“), trgovac i pomorski osiguravatelj S. Dobrohnić, brodar M. Andrijin, pomorski trgovac Mahmut Čelebi Karajusović, patrun

Frano Konjević vlasnik je „barke“ a zapovjednik tog broda bio je Jovo iz Risna, brodar (unajmljitelj broda u kojem prevozi svoj teret) Suliman Isović, brodar i pomorski trgovac M. Andrijin rečeni Karogolantović; a iz PERASTA: kap. N. Koka (Coca), N. Barbica (suvlasnik broda u Dubrovniku obavlja pomorsko osiguranje broda i tereta), patrun M. Zorzi (zapovjednik brigantina), patrun Đuro („Giuro“) Bratučić, kap. M. Vickov (Peraštanin stalno nastanjen u Lopudu zapovjednik je broda tipa skirac s imenom „Santa Croce“), V. Grasso, patrun Đuriša Janišin („Giuriscia Janiscin“), kap. M. Bronza (dao je svoj skirac u najam najpoznatijem dubrovačkom i mediteranskom pomorskom privredniku kap. Vici T. Stijepoviću Skočibuhi), kap. Tripo Ivanov(ić) (suvlasnik i zap. galijuna osigurava se u Dubrovniku) kap. Tripo Petrov Smechia (u Dubrovniku obavlja pomorsko osiguranje za plovidbene zadatke Perast-Rodoni-Dubrovnik), suvlasnik broda i kap. M. Lovrov, kap. M.N. Bronza (1583), kap. L. Buio, kap. S.A. Pravudić, kap. S. Moro (1590.- zapovjednik broda osigurava svoj brod vremen-ski), kap. T. Ciko (slično osiguranje obavio je za svoj grip); godine 1591. u Dubrovniku je obavljeno pomorsko osiguranje za peraške brodove: kap. S. Ivanova, kap. P. Matijina (vlasnik je marsilijane „Santa Maria di Scarpello“), kap. Tripo Kokolja (zapovjednik je gripa), Zane Bolica, M.T. Bucchia (obavio je osobno pomorsko osiguranje) kap. S.D. Moro (1593. godine osigurava galijun nosivosti 180 tona a dao ga je u najam B. Nalješkoviću), kap. V. Andrić, kap. T.P. Smechia (osigurava navu u trajanju od 6 mjeseci); tako slijedi i za slijedeće godine nautičko-komercijalne veze Peraštana i Dubrovčana — istim intenzitetom, istim brodovima, ali se pojavljuju nove osobe, kao na primjer: Stijepo Đurov

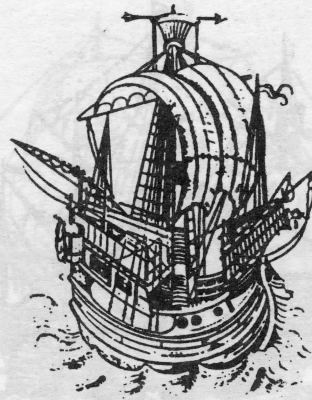
— — — & — — —

— — — & — — —
 ? Il nome di Bronzic non uaggo quindagno est. ma di...
 Bronzic e Michi di...
 essere alcuni...
 dagli inter...
 uagrie...
 da curarsi...
 ma di...
 doghe...
 da...
 state caricati...
 a...
 alcuna...
 deputati...
 capi...
 di...
 fu...
 col...
 s...
 Et...
 ce...
 In...
 Et...
 Et...
 Et...

Kap. Martin Bronzić i Miho Marinov iz Stoliva osiguravaju teret koji će ukrcati u bilo kojem pristaništu Puglie u brod pod zapovjedništvom kap. Martina, pa će se taj teret prevesti u Dubrovnik.

Historijski arhiv Dubrovnik — Noli e sicurtà, 36 — 1, sv. 60, f. 19v, 1643.

Radovani, kap. I. Vuković, kap. S. Martinović, kap.N. Kukulović, M. Vitić, kap. Augustin Lovrov, kap. P. Đurović, patron L. Falkoni itd. Takve veze i odnosi nastavljaju se i u XVII. stoljeću, a u tim odnosima pojavljuju se Perastani: N. Andrijin, kap. M. I. Bujović, kap. K. Martinović, kap. M.S. Moro (ovaj je suvlasnik galijuna „Santa Maria di Sabioncello“), kap. S. Martinović (u tim odnosima pojavljuju se braća Martinovići) kap. S.D. Palavicino, kap. M. Nikolin, kap. T. Martinović, kap. Gregor Burović, kap. Krsto I. Petrović (galijunom „Santa Maria di Scarpello“ prevozi teret voska i drugo u Messinu iz Dubrovnika), Nikola Andrijin Zmajević, kap. M. Ivancić, kap. S. Andričić, Nikola Burović, kap. Kristo Iveljić, kap. Sebastijan Palma, N.M. Buchia rečeni Kolović, kap. F. Andričić (dava u najam svoj galijun Ali Baši iz Drača i Hasanu Dervišu), kap. Marko Tomov Martinović, kap. I. Petrušić (unajmljuje svoju tartanu Mehmet Agi, Mehmet Aši, Memi Oda Baši, Redep Čelebiju - trgovcima iz Bara), patron S. Radović, kap. Vicko Mađarović, Tripo Štukanović, kap. I.P. Marinović itd. Eto, završih s ovim izlaganjima o međunarodnoj djelatnosti i o vezama s Dubrovčanima pomoraca, trgovaca i brodova iz Perasta. Iako su to usputna moja proučavanja i istraživanja, te su kao takva nedorečena i nepotpuna, ipak ona su, bez daljnje, nova i u svakom slučaju vrlo kvalitetna dopuna povijesti peračkog brodarstva. A sada evo nekoliko podataka u vezi ove, u naslovu, najavljene teme,

o Kotoranima - o KOTORU (1563 - 1654): Bendikt Bolica (1563. godine boravio je u Firenzi, ali je u Dubrovniku obavio pomorsko osiguranje nave Miha Pracata, najpoznatijeg mediteranskog pomorskog privrednika i bankara Dubrovčanina), kap. N. Nikolić, (u Aleksandriji krca teret u svoju navu, a u Dubrovniku je bio osiguran), kap. Tripo Radov Forner, kap. Dabo Butjer, kap. M.M. Razgovac, patron Vicko Leventić, kap. Tomo Nikolić, kap. Zane Nadala, patron Luka Lazar, Vicko Nikolin Cipra i otac mu Nikola, kap. Pavo Lazari, kap. Frano Volpe, kap. Tripo Glumeta, patron Ivo Speranca, (od 1592. pa dalje), kap. Vicko Radonić („Radochnich“), B. Ivanov, M. Mrvica, patron T. Gregorov (Gregorova je fregata prevozila i „un fagotto di Oppio“), kap. Božo Ivanov (ić), kap. I. Lazarov /iç/, kap. Rafo Ivanov; a od 1601. se nastavlja ovim Kotoranima: patron I. Lazari, patron L. Radov Vuje, kap. M.V. Mrvica, patron Vicko Cifrić, Tripo Leventić, patron Tripo Zorzi, kap. I. Mrvica, patron M. Nadalin, kap. N. Cigala, J. Gagraca i mnogi drugi. A sada dolaze na red Budvani, dakle slijedi popis brodaru, moreplovaca, brodovlasnika i pomorskih trgovaca iz BUDVE koji su vrlo korisno surađivali i živo održavali nautičko komercijalne veze s Dubrovačkom Republikom (1566 - 1621. godine): patron M. Bubić (i njegov brigantin), brigantin patrona K. Markovića, brod patrona M. Stijepova iz Paštrovića (nastanjenog u Mafredoniji), patron I. Rossi, patron Marko Dabri iz Ulcinja, patron N. Nikolica, kap. K. Radelja i njegov skirac, kap. N. Petrović i njegova nava, patron F. Ivanov, R. Naldin, velika nava imenom „Santa Maria della ponta di Budva“ pod zapovjedništvom kap. M. Batiglava (prevezio je teret iz Dubrovnika u Messinu), patron L. I. Moriska iz Paštrovića i njegov grip, galijun kap. N. Medinija, sajeta kap. I. Draga iz Paštrovića, grip kap. Dominika Jakše itd. Slično se nastavlja i u XVII. stoljeću: 1601. u Dubrovniku krča i osigurava svoj grip kap. Paskvalin Bututa koji je bio pod zapovjedništvom kap. M. Nikoca /Nicoz/ (taj budvanski grip vrijedio je 300 „ongari d'oro“), kap. D. Medi-

292

A. M. M. M. M. M. M.

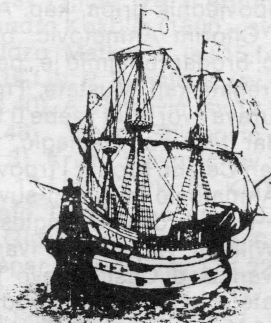
A. M. M. M. M. M. M.

100	100	200	200	200	200	300	200	200	200	100	250	200	50	50	1500
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	------

292 57

Faksimil dokumenta kojim su dubrovački pomorski osiguravatelji Petar Zamanja, Luko Gučić, Simo Getaldić, Izak Lima, Izrael Franco i drugi osigurali (za iznos od 2350 dukata) teret voska koji je bio ukrcan u Dubrovniku u fregatu patrona-zapovjednika tog broda iz Kotora. Teret je bio prevezen u Veneciju.

HAD, Noli e sicurtà, 56—1, sv. 61, f. 133v, 1652.

1697

194

Matteo Trentino de Capasso s'efficiava, e
 veniv' efficiava a casa d'ella s'onia d'
 donari che degl' infanti efficiava loro d'ichiarare
 in el dogano. Senon che manda in Albania
 con la tartana rivita. A. Ant. di Padova
 monsignore de Prato. In fine di questo
 scriver' di Capasso come pure veniv' effi-
 ciat' in el dogano el corpo della Ga-
 tortana il quale dal di p'ente et hora
 che partiva el 20. d'aprile. In fine s'ia
 tartana dal Porto de Capasso partiva a tank
 che arrivava in Italia e f'era el banco che
 si trovava nel porto. Viaggio in Italia. Prato
 Jo. Matteo s'efficiava a casa d'ella s'onia
 d'infanti efficiava a casa d'ella s'onia
 s'onia di Senon che de mis. s'oni d'ichiarare in
 el dogano le mercantie che venivano con
 s'op. la 20. tartana in Italia in el dogano
 la 20. tartana dal di p'ente et hora
 che veniva conca, e che partiva la tartana
 tartana s'op. a tank che le mercantie
 s'op. e la tartana arrivava a Genova senza
 d'infanti efficiava a casa d'ella s'onia
 d'infanti e licenza d'infanti a no dogano.

Mato Gjuriolo iz Kotora osigurava novac koji šalje u Albaniju u tartani
 «S. Antonio di Padova» patruna-zapovjednika Tripa Markova Skaljara
 iz Kotora. Ujedno osigurava i tartanu za putovanje iz Kotora u Albaniju
 i dolaskom u Hvar.

HAD, Noli, 56 — 1, sv. 63, f. 194 iz 1697.

ni, kap. I. Belglava, berton kap. S. Vendeniata itd. Osim
 toga, u ovom izlaganju spomenut ču i BAR: Dana 21. ve-
 ljače 1564. godine pomorski trgovac Miho Volvica osi-
 gurao je teret ulja i druge trgovačke robe i to za prijevoz
 tog tereta iz Bara u Dubrovnik; slične poslove obavio je i
 Đuro Alatović iz Bara; sličan teret je, u Dubrovniku osi-
 guran, preveo dubrovačkim brigantinom patruna Stipe-
 ja Marina Kovačić, preveo u Dubrovnik; takvih
 poslova u to doba obavili su i drugi Barani, kao na prim-
 jer: Baldo Goldin, Luko Alatović, Padre Damjan Go-
 din, Nikola Boljinović (krcao je teret ulja i drugu
 trgovačku robu „alla Spiaggia di Antivari“, koju je do-
 premio sigurno i iskrao u dubrovačkoj luci), Nikola Bo-
 riša, Mato Ruzzi; tako se nastavlja i u XVII. stoljeće; bro-
 dar Nikola de Lupo u ime svoje i u ime i za račun Nema
 Odabaši, Alidajbabi, Agi Kurtu, Murli Sarahu i Redep
 Ibrahimovu trgovcima iz Bara unajmljuje fregatu kap. P.
 Milića iz Kručice (Dubrovnik) s kojom prevoze nekoli-
 ko stotina barjela ulja iz Bara u Dubrovnik.³

--- & ---

Dakle, i s ovim dosadašnjim izlaganjima dao sam
 obris o prilogu bokeljskih pomoraca i njihovih brodova
 koji su sudjelovali u međunarodnom životu Dubrovačke
 Republike. Međutim, s time se nisam zadovoljio, već

13 Maggio 1751

Carlo de' Naveo nato a Madonna S.
 delle Grazie, e S. Pappagallo detto de' Capri
 Gio: Maria Mercurio
 Capri Gio: Maria Mercurio di Scimitello
 Scivero Jo. d'Ant. B. fano d. d. loco. (sic leg. in off. al
 Scivero)
 Postuma Gio: Maria Scoglia de' Scito
 Scito Jo. di Marco. Bano de Scimitello
 Matteo di Luca Pappagallo d. d. loco
 Giovanni Mercurio d. d. loco
 Antonio Scoglia d. d. loco
 Andrea Scivero de' Scito
 Gio: Maria Mercurio di Scivero
 Cristoforo Scoglia de' Scito
 Uscio Scivero de' Scito
 Antonio Scivero de' Scito
 Andrea Scivero Scimitello d. d. loco

Popis brodske posade prekooceanske nave "Ma-
 donna SSma delle Grazie" pod zapovjedništvom
 kapetana duge plovidbe G. Mrgudić.
 U svojstvu vode palube-brodskog časnika plo-
 vio je Đuro Markov Kokolja iz Perasta a kao
 mornar Kristo Bošković iz Perasta. Oni su -
 pod zastavom Dubrovačke Republike - plovili
 po Mediteranu i dijelom Atlantika.
 HAD. Ruoli 56-9, sv. 1, f. 125, 1751.

sam u daljnjem arhivskom istraživanju nastojao proširiti
 saznanje o veličini i raznolikosti veza i odnosa i u dru-
 gim pomorskim djelatnostima u kojima su bokeljski
 pomorci i njihovi brodovi (pod zastavom Mletačke Re-
 publike) sudjelovali u tim bokeljsko-dubrovačkim dodiri-
 ma. U tu svrhu pregledao sam brojne druge različite
 arhivske izvore, pa sam u njima pronašao nove vrlo zani-
 mljive vijesti o bokeljskim moreplovcima, brodarima,
 trgovcima i njihovim brodovima a koji su imali korisne
 veze s Dubrovčanima. Godine 1721. neki Novljani po-
 sluju u Dubrovniku, a 1723. tamo je dojedrio patrun G.
 Falkon sa svoja dva prijatelja na putovanju iz Krfa (pu-
 tovali su u peraškoj „barci“). Slijedeće godine stigao je
 u Dubrovnik iz Kotora J. Stojanović s teretom koža i ko-
 žica različite divljači i 10 „bala“ kordovana (Stojanović
 nije podlijebao kontumaciju jer je imao uredan i propi-

Per Francesco Godina con mara: a in d'is
 d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is
 H. d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is
 1789.

V. ed a senza il partito Pappagallo
 Natale Biondi sbarcato qui, rimasto
 come nella mia in prigione. Nel
 viaggio di Durazzo. Nella d. d. d'is d'is
 di d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is
 di d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is d'is

Patrun i zapovjednik pjelege
 ZORZI SBUTEGA iz Prčnja doplo-
 vio je u Dubrovnik iz Drača.
 HAD. Arrivi e partenze 1789.
 f. 99.

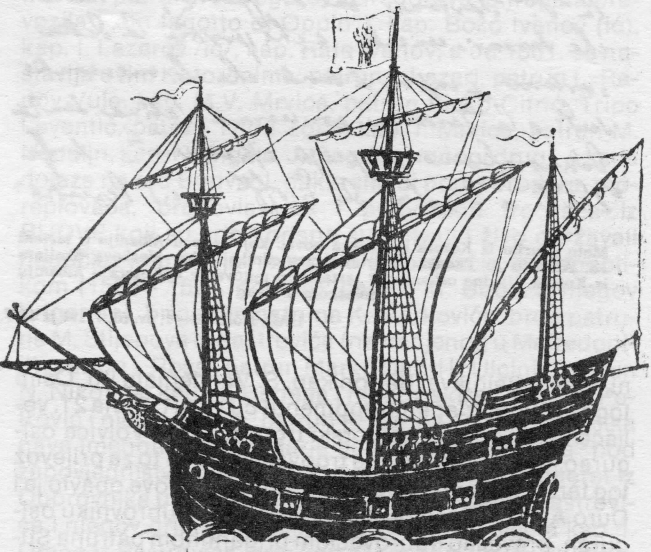
127
 29
 17. Giugno 1792.
 Duolo della Polacca nominata S. Elena
 diretta da Capito Brigio Martelletti
 Capito Brigio Martelletti da Danovizza
 Capito Brigio Martelletti da Danovizza
 Seno Michele Bogdanovich del Borgo g.
 Gian Michele Borovich da Breno
 Andrea Martelletti da Danovizza
 Marin Balquade Miloscevic della Franche di Lanzo
 Luca Stjepanovich da Scarsa
 Brigio Nicolich da Dobrota
 Mello Dono di Antonio Calugheral dalla Cota

Popis brodske momčadi dubrovačke pulake "Sta Ellena"
 na kojoj su plovili kornilar Luko Stjepanović iz
 Perasta i mornar Vlaho Nikolić iz Dobrote.
 HAD. Ruoli 56-9, sv. 6, f. 22 od 17. lipnja 1792.

san zdrastveni list kotorske općine). U isto vrijeme bilo je još takvih dolazaka bokeljskih trgovaca a posebno iz Dobrote i Perasta; tako je u dubrovačkim Lazaretima boravio kap. Ante Čorko. Bilo je onih i iz Prčnja. Tu je bila usidrena novljanska tartana patruna Ostoje Vukovića (doplovila je iz Trsta); i tako se to nastavlja. Sredinom XVIII. stojeća bokeljska tartana (koja bila „fatta a Pinco“) obavljala, reklo bi se, putničko teretnu liniju Bar-Dubrovnik-Trst-Venecija. Dubrovčanin patrunc P. Feri zapovjednik svoje marsilijane unajmljuje taj brod Tripu Matoševiću. Peraštanin kap. I. Burović svojom marsilijanom „Re David“ pomorsko-trgovački djeluje u dubrovačkoj luci, kada su tu komercijalno poslovali braća Čurčić i tartana patruna Mihajla iz Herceg Novog. Bokelj patrunc I. Germano iz Dubrovnika prevozi razni teret na čuveni sajam u Senigalliji. Na longitudinalnoj jadranskoj putničko-teretnoj liniji Drač-Dubrovnik-Rijeka-Mleci bila je uposlena velika filjuga patruna N. Magazinovića iz Herceg Novog; na takvoj liniji plovio je patrunc A. N. Albanese svojom tartanom. Neke slične poslove s Dubrovnikom je obavljao kap. I. Scioppi svojim brodom. Kapetan V. Burović iz Perasta i patrunc N. Luković sin kap. Tripa iz Prčanja tada borave s nekim poslom u Dubrovniku. Vojin Vujnović iz Herceg Novog prodao je svoju filjugu Dubrovčaninu A. Altesti. Slična prodaja u Cavtatu je obavljena: Dubrovčanin prodava ju filjugu Marku I. Kokolji iz Perasta (u vrijednosti od 80 zlatnih mletačkih cekina). Godine 1736. tartana patruna V. Vojnovića iz Herceg Novog plovila je na liniji Dubrovnik-Morea-Dubrovnik-Venecija-Dubrovnik, a tartanela patruna A. Palikuće iz Herceg Novog obavljala je u proljeće 1738. putovanje Dubrovnik-Albanija-Dalmacija-Istra-Venecija. Poslije toga „peota“ Novljanina Vule Balibušića obavlja slične plovidbe, a P. Fontana u to vrijeme obavlja neke trgovačke poslove. Godine 1741. kap. J. Priskić iz Lovrana u Dubrovniku je prodao svoju tartanu patarunu Tripu Gerčiću i M. Matoševiću iz Perasta (u vrijednosti od 114 mletačkih zlatnih cekina). U to doba više je trgovačko-novčanih i nautičko-komercijalnih poslova između Bokelja i Dubrovčana, a u tome poslu sudjeluju i ovi Bokelji: Đuro Lučin i kap. M. Andrić iz Dobrote, Dubrovčanin kap. K. Kristić, pa J. Banić, i patarunc M. Matošević iz Perasta.

Bokelji nisu prevozili terete i putnike samo svojim brodovima; oni su unajmljivali i dubrovačke brodove.

Tako je kap. Matija Milošević (1744) bio unajmio dubrovačku tartanu za plovidbu Dubrovnik-Morea-Venecija-Dubrovnik uz najam od 70 mletačkih cekina više 10 zlatnih cekina za svakog mornara i 1 cekin mjesečno za hranarinu članovima brodske momčadi. U toj je godini novljanska tartana obavljala popravke na navozu gruškog brodogradilišta. Peraški kapetan I. Moro prodao je u Cavtatu tartanu J. i L. Bruni koja je bila opremljena sa 4 jedra i jedno još novo, pet gumina, 3 sidra, četiri brodska topa, 4 puške itd. - u vrijednosti od 850 zlatnih cekina. Slično je obavio posao i peraški kap. Ivo Burović, prodao je Dubrovčaninu P. Remedeliju tartanu. Nadalje, dva dobrotska kapetana Filip i Gregor Tripković prodali su M. I. Sorgo Sorković tartanu solidno opremljenu s jarbolima, križevima, lantinama, sidrima, je-drima, guminama, konopima, čamcem, te dva brodska manja topa, tri pedrijere sa 6 maškula itd. (vrijedila je 700 zlatnih mletačkih cekina). U tim odnosima spominje se kap. Tripo Gradiška zap. pulake iz Perasta, pa kap. M. Andrić iz Dobrote koji je prodao svoju filjugu Dubrovčaninu kap. Taljeranu. Mogao bih još nanizati ovakvih ili sličnih pomorsko-trgovačkih poslovnih veza između Bokelja i Dubrovčana, ali mi prostor na ovom mjestu to ne dozvoljava, te zasad ću spomenuti samo neke bokeljske činioce u tim odnosima: kap. I. Babić, P. Palma, B. Stanišić, i J. Mariani iz Kotora, F. Šimunić iz Herceg Novog, I. Popović, S. Kovačević, R. Radonjić i I. Maras iz Prčanja, pa Vito Milatović, A. Peranović i A. Jakobović iz Stoliva i mnogi drugi.

Capito Brigio Martelletti da Danovizza
 Seno Michele Bogdanovich del Borgo g.
 Gian Michele Borovich da Breno
 Andrea Martelletti da Danovizza
 Marin Balquade Miloscevic della Franche di Lanzo
 Luca Stjepanovich da Scarsa
 Brigio Nicolich da Dobrota
 Mello Dono di Antonio Calugheral dalla Cota

Na najmodernijem briku "Sta Caterina" po zastavom Svetoga Vlaha - dubrovačke države plovio je mornar Jako Vukičević iz Kotora.
 HAD. Ruoli 56-9, sv. 15, f. 26 - 1802.

22. 8. 1798
 23. 8. 1798
 Cap. del Barch. Giovanni "Giovanni" da "Calmotto"
 Cap. del Barch. Michele "Maggi" della "Cala"
 Seno: Stefano "Stamir" da "Sobrinello"
 Mar: Pietro "Pietro" da "Luzo"
 Gp. Donatich "Don" da "Luzo"
 Brigio "Brigio" da "Cala"
 Trama "Trama" da "Cala"
 Guomo "Guomo" da "Macedonia"
 Maro "Maro" da "Budva"
 Nafale "Nafale" da "Budva"
 Nafale "Nafale" da "Budva"
 Nafale "Nafale" da "Budva"

mornar Marko MEDINI iz Budve na plovi
 dubrovačkoj kekiji po Mediteranu.
 Ruoli 56-9, sv. 12, f. 29 - 1798.

U ovim kroz stoljeća mnogobrojnim i raznovrsnim bokeljsko-dubrovačkim nautičko-komercijalnim odnosima dolazilo je i do razmirica pa i do sporova. Ti su se sporovi uglavnom rješavali arbitražnim prijateljskim postupcima ali i sudskim presudama. Jedan od težih sukoba dogodio se u tuđim teritorijalnim vodama: dana 23. ožujka 1756. godine kap. A. Puljiz, zapovjednik pulake koja je vijorila državnu zastavu Dubrovačke Republike - onu bijelu s likom Svetoga Vlaha - doplovio je u Modon u isto vrijeme kada je dojedrila i dubrovačka pulaka kap. M.C. Fiskovića. Oba su bila na proputovanju iz Izmira u Livorno. Kap. Puljiz i kap. Fisković pred službenim vlastima u Modonu izvršili su prijavu: „Na našem putovanju susreli smo jednu tartanu bez oznake (državne pripadnosti), međutim, kada smo joj došli bliže tartana je podigla mletačku zastavu (s lavom Sv. Marka s mačem u rucil), našto smo tada i mi istakli naš barjak. Kada smo se približili toj tartani na „nadohvat pištolja“ doglasalom smo zapitali koji je to brod? Međutim, umjesto skladnog odgovora posada s te tartane je počela urlati: „Ragusei cani senza fede, getate le vostre lancia (brodski čamci) in acqua e venite ad obediencia! altrimenti a forza di canonate vi gettremo a fondo“. Na to mi kapetan Puljiz odgovori da Dubrovčani nisu dužni njih poslušati ni slušati. Na to su sa tartane (pod zastavom lava) počeli pucati iz topova na brod kap. Puljiza - uz prijetnju da će oba dubrovačka broda potopiti. Da smiri situaciju kap. Puljiz je pošao-odveslao svojim čamcem (lancia) na mletačku (pod mletačkom zastavom) tartanu i tamo se zadržao sve do kasne noći. Iako je tu bilo i vrijeđanja kao ona da su Dubrovčani „sette bandiere“ (dubrovačka država je imala jednu glavnu zastavu - onu s likom Svetoga Vlaha - i još tri takozvane sporedne zastave) na što Dubrovčani odgovoriše: „si, sette ma tutte nette“, a ona vaša jedna pa... Ipak, ovaj se spor riješio na obostrano zadovoljstvo. Brod koji je napao dubrovačke trgovačke jedrenjake bio je najveća tartana pomorskog veletrgovca I. Ivanovića iz Dobrete a koji je tada stalno boravio u Veneciji. Osim ovog slučaja bilo je još razmirica kao na primjer: Sud Glavnog ureda za pomorstvo („Ministarstvo pomorstva“) Dubrovačke Republike osudio i kaznio je dubrovačkog kapetana I. Maškarića u iznosu od 67 dukata u korist peraškog pomorca M. Marčinka⁴.

--- & ---

Trgovački jedrenjaci su za vrijeme plovidbenih zadataka, pa i u lučkim operacijama, doživljavali pomorske nezgode i štete koje su nastajale zbog elemen-

tarnih nepogoda mora i vjetra, vatre ili gusarskih i ostalih neprijateljskih oružanih operacija. Ako je havarijom jedrenjaku nakon preživjele pomorske nezgode ili štete na moru prva luka pristajanja bilo neko pristanište na teritoriju dubrovačke države onda su izjavu o pomorskoj nezgodi (havarirani) davali kod posebnog državnog organa Dubrovačke Republike u Dubrovniku. To je bio Pomorski konzulat — Skupština. Na osnovi tih prijava o pomorskoj havariji poslije bi se raspravljalo pa rješavali predmeti imovinsko-pravne naravi. Osim redovnih „sudaca“ u radu te ustanove sudjelovao je i odbor koji je bio sastavljen od više stručnjaka. U Historijskom arhivu u Dubrovniku sačuvani su zapisnici tog dubrovačkog Pomorskog konzulata od 1629. do 1811. godine. Tu je zapisano oko tisuću najrazličitijih pomorskih nezgoda i raznovrsnih brodskih šteta koje su preživjeli naši, mletački, engleski, francuski, turski, nizozemski i drugi pomorci i njihovi trgovački jedrenjaci. Na osnovi tih (proučenih) zapisnika ustvrdio sam da su u XVII. stoljeću preko 17 bokeljskih brodova doživjeli pomorske nezgode. Najviše je bilo fregata, pa gripova i tartana, a to su bili ponajviše peraški i kotorski brodovi ovih pomoraca: N. Andrijin, I. Ivanković, M. Kristofora, P. Zuanov, T. Lukin, I. Manili, J. Prečević, T. Zambela, J. Danieli i N. Kolarić svi iz Perasta; J. Trana, L. Matijin, J. Radov i I. Babić iz Kotora; pa M. Lujov iz Prčanja, M. Ilijin iz Risna; A. Arbanasin, V. Bjelopavlović i I. Zaratović iz Herceg Novog. U XVIII. stoljeću ovih bokeljskih prijava o pomorskoj havariji bilo je preko 20. Od 1800. pa do 1806. godine pred dubrovački Pomorski konzulat pojavilo se 10 zapovjednika bokeljskih brodova koji su prijavili svoje pomorske nezgode; među tim havariranim brodovima bila su dva velika: brik /brigantin/ imenom „Buon Amico“ pod zapovjedništvom kap. J. Lukovića i velika kekija imenom „La Providenza“ zapovjednika kap. A. Lizze.⁵

--- & ---

I na kraju u završetku ovih priopćenja nekako je red da se dade barem neki zaključak, a ja sam ga sastavio na ovaj najkraće mogući način: U razmatranom razdoblju (XVI - XIX. stoljeće) bokeljski su trgovci, brodovlasnici i moreplovci obavljali u Dubrovniku sami ili u zajednici s

di 16. 8. 1798
 di 20. settembre 1798
 comio per il Barch. della Piazza nominata Madonna Sani del
 1798. 23. ožujka 1756. godine kap. A. Puljiz, zapovjednik pulake koja je vijorila državnu zastavu Dubrovačke Republike - onu bijelu s likom Svetoga Vlaha - doplovio je u Modon u isto vrijeme kada je dojedrila i dubrovačka pulaka kap. M.C. Fiskovića. Oba su bila na proputovanju iz Izmira u Livorno. Kap. Puljiz i kap. Fisković pred službenim vlastima u Modonu izvršili su prijavu: „Na našem putovanju susreli smo jednu tartanu bez oznake (državne pripadnosti), međutim, kada smo joj došli bliže tartana je podigla mletačku zastavu (s lavom Sv. Marka s mačem u rucil), našto smo tada i mi istakli naš barjak. Kada smo se približili toj tartani na „nadohvat pištolja“ doglasalom smo zapitali koji je to brod? Međutim, umjesto skladnog odgovora posada s te tartane je počela urlati: „Ragusei cani senza fede, getate le vostre lancia (brodski čamci) in acqua e venite ad obediencia! altrimenti a forza di canonate vi gettremo a fondo“. Na to mi kapetan Puljiz odgovori da Dubrovčani nisu dužni njih poslušati ni slušati. Na to su sa tartane (pod zastavom lava) počeli pucati iz topova na brod kap. Puljiza - uz prijetnju da će oba dubrovačka broda potopiti. Da smiri situaciju kap. Puljiz je pošao-odveslao svojim čamcem (lancia) na mletačku (pod mletačkom zastavom) tartanu i tamo se zadržao sve do kasne noći. Iako je tu bilo i vrijeđanja kao ona da su Dubrovčani „sette bandiere“ (dubrovačka država je imala jednu glavnu zastavu - onu s likom Svetoga Vlaha - i još tri takozvane sporedne zastave) na što Dubrovčani odgovoriše: „si, sette ma tutte nette“, a ona vaša jedna pa... Ipak, ovaj se spor riješio na obostrano zadovoljstvo. Brod koji je napao dubrovačke trgovačke jedrenjake bio je najveća tartana pomorskog veletrgovca I. Ivanovića iz Dobrete a koji je tada stalno boravio u Veneciji. Osim ovog slučaja bilo je još razmirica kao na primjer: Sud Glavnog ureda za pomorstvo („Ministarstvo pomorstva“) Dubrovačke Republike osudio i kaznio je dubrovačkog kapetana I. Maškarića u iznosu od 67 dukata u korist peraškog pomorca M. Marčinka⁴.

Na dubrovačkoj pulaci duge plovidbe "Madonna SSma del Rosario" plovio je Niko Dončić iz Boke Kotorske.
 HAD. Ruoli 56-9, sv. 13, f. 60v od 20. rujna 1800.

Dubrovčanima različite nautičko-komercijalne poslove. U Dubrovniku su Bokelji trgovali a Dubrovčani u Boki kotorskoj. Pomorsko trgovačke veze Bokelja i Dubrovčana došle su do izražaja u prvom redu ponajviše u uvijek korisnoj izmjeni trgovačkih dobara, u uzajamnom unajmljivanju brodova za prijevoze putnika i različitim tereta, u kupnji i prodaji raznih tipova plovnih jedinica, a posebno u zapošljavanju bokeljskih pomoraca na trgovačkim jedrenjacima Dubrovačke Republike. Bokelji su svoje brodove osiguravali u Dubrovniku. O vrsnoći i visokoj stručnosti bokeljskih pomoraca govori nam i suvremeni mletački izvor koji (iako pretjerano) kaže da je 1800 pomoraca iz Boke kotorske plovilo na engleskim i dubrovačkim brodovima⁶. Međutim, ja ću nešto drugo istaknuti i naglasiti: Bokelji su se vrlo rado zapošljavali /ukrcavali/ na trgovačkim jedrenjacima dubrovačke države, jer su dubrovački brodovlasnici (karatisti) i brodari bolje plaćali i bolje su se odnosili prema članovima brodskih momčadi svojih brodova - osim toga bokeljski pomorci nisu imali neugodnosti i teškoća na dubrovačkim brodovima kakvih su imali na mletačkim brodovima, ali o tome na drugom mjestu opširnije.

BILJEŠKE:

1 Josip Luetić, Bokeljski pomorci u službi na dubrovačkim brodovima u 18. stoljeću; GODIŠNJAK Pomorskog muzeja u Kotoru, 1955.

2 J. Luetić, Naši pomorci stranog državljanstva članovi posada jedrenjaka Dubrovačke Republike (1797-1807); ANALI Zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku, svezak XVII, str. 251-281. Dubrovnik 1979.

3 J. Luetić, O međunarodnoj djelatnosti moreplovaca i trgovaca i brodova iz Herceg-Novog, Perasta, Kotora, Budve i Bara u pomorskoj privredi Dubrovačke Republike 1566-1650; BOKA, svezak 17, Herceg-Novog 1985. str. 31-70.

4 J. Luetić, Prilozi za pomorsku povijest južnog Jadrana u XVIII. stoljeću; GODIŠNJAK Pomorskog muzeja u Kotoru, VII, Kotor 1958. str. 149-164.

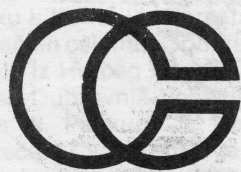
5 J. Luetić, Havarije bokeljskih brodova u spisima Pomorskog konzulata-Skupštine Dubrovačke Republike; GODIŠNJAK Pomorskog muzeja u Kotoru, XX, Kotor 1972. str. 133-144.

Josip Luetić, O pomorsko-trgovačkim vezama Boke i Dubrovačke Republike; 12 VJEKOVA BOKELJSKE MORNARICE /monografija/, Monos Beograd-Grafički zavod Hrvatske Zagreb, 1972. str. 132-137.

6 Ugo Tucci, La marina mercantile veneziana nel Settecento; Bolletino dell'Istituto della Società e dello Stato Veneziano, II, Fondazione Giorgio Cini, Venezia 1960.

»CROATIA«

CROATIA
osiguranje d.d.

**ZAJEDNICA OSIGURANJA
IMOVINE I OSOBA
ZAGREB**

DUBROVNIK, M. Tita 55